

नब्रह्मानचगोविंदइत्यादयएकविंशतिश्लोकाजपहोमादौएकैकनामगणनयापर्यवस्यंतीतिप्रागुक्तं ॥ १६५ ॥ १६६ ॥ १६७ ॥ पुंसांसहस्राण्यादृत्यअज्ञानेनाभिभूय एकज्ञेयज्ञानज्ञातुभावशू
 न्यः समुद्राणांकामानामनेनाशेसतितिष्ठतिप्रकाशते कामंसमुद्रमाविशेतिमंत्रालिगात्समुद्रशब्दःकामवचनः यदासर्वप्रभुमुच्यंतेकामायेत्यद्विद्विश्चिताः अथमर्त्योऽमृतोभवत्यत्रब्रह्मसमश्नुतइतिकामा
 तेब्रह्मभावश्च्युतेश्च ॥ १६८ ॥ ईदृशपसत्वेविद्वदनुभवंप्रमाणयति यंविनिद्रादिति विनिद्रत्वेहेतुः जितश्वासाइतिसिनिद्रोहिष्वसित्येव एवमपिहठेननिरुद्धेवायौषुषिसदृशीमूच्छाभवति तांवार
 यितुंसत्वस्थ्याइति तत्राप्यज्ञानमस्येवेतिनासौसमाधिः किंतुसत्वोत्कर्षस्यपरस्यांकाष्ठायांजायमानाहंब्रह्मास्मीतिवाक्यजादृत्तिःकतकरजोवत्पंचंप्रविलाप्यस्वयमपिसंस्कारात्मनातिष्ठतीसत्वशब्दवाच्या त
 स्यांतिष्ठतीसत्वस्थाः संयतेद्रियाइतिजाग्रद्व्यादृत्तिः ज्योतिःचित्ति तन्मात्रंयुजानाःयोगिनः ॥ १६९ ॥ अस्मिन्योगेप्रथममालंबनीयंमूर्तिमद्रूपमुपदिशति जटिलेजटिलवदाचरन्ज
 टिलतस्मै आचारकिंबंताद्धातोःकर्तरिक्किप् लंबोदरंयच्छरीरंतद्वते कर्मण्डलुर्जलपात्रंतदेवनिषंगःबाणाधारोयस्य कर्मण्डलुर्जलनैवयक्षराक्षसादीन्ननाशयतेइत्यर्थः ब्रह्माचतुर्मुखस्तदात्मने ॥ ७० ॥ इत
 ऊर्ध्वैराजीधारणामाह यस्येति ॥ ७१ ॥ अस्याप्युपसंहारमाह संभक्ष्येति जलमिवजलंनिर्विशेषंब्रह्मतत्त्वयोमायावीशेतेलीनोभवति कथंसर्वभूतानिआकाशादीनिसंभक्ष्यत्वात्मनिप्रविलाप्यस्वयमपि
 नब्रह्मानचगोविंदःपौराणांऋषयोनते ॥ माहात्म्यंवेदितुंशक्तायाथातथ्येनतेशिवा ॥ १६५ ॥ यामूर्तयःसुसूक्ष्मास्तेनमह्यंयांतिदर्शनं ॥ त्राहिमांसतंतरक्षपितापु
 त्रमिवौरसं ॥ ६६ ॥ रक्षमारंक्षणीयोहंतवानघनमोस्तुते ॥ भक्तानुकंपीभगवान्भक्तश्चाहंसदात्वयि ॥ ६७ ॥ यःसहस्राण्यनेकानिपुंसामावृत्यदुर्दृशः ॥ तिष्ठत्येकःस
 मुद्रांतेसमेगोसास्तुनित्यशः ॥ ६८ ॥ यंविनिद्राजितश्वासाःसत्वस्थाःसंयतेद्रियाः ॥ ज्योतिःपश्यंतियुजानास्तस्मैयोगात्मनेनमः ॥ ६९ ॥ जटिलेदंढिनेनित्यंलंबोद
 रशरीरिणे ॥ कर्मण्डलुनिषंगायतस्मैब्रह्मात्मनेनमः ॥ ७० ॥ यस्यकेशेषुजीमतानघःसर्वांगसंधिषु ॥ कुक्षौसमुद्राश्चत्वारस्तस्मैतोयात्मनेनमः ॥ ७१ ॥ संभक्ष्यसर्वभू
 तानिन्युगांतेपर्युपास्थिते ॥ यःशेतेजलमध्यस्यस्तंप्रपद्येबुशायिनं ॥ ७२ ॥ प्रविश्यवदनंराहोयःसोमंपिबतेनिशि ॥ ग्रसत्यर्कंचस्वर्मानुर्भूत्वामांसोऽभिरक्षतु ॥ ७३ ॥
 लीयतइत्यर्थः ॥ ७२ ॥ इमंराजयोगमनुष्ठानमसमर्थस्यहठयोगमाह प्रविश्येति मुखस्यऊर्ध्वफलेकयच्छिद्रंतत्रचमांसखंडोलंबतेतत्तत्पण्डिकेतिलंविकेतिचअन्यत्रउच्यते साइहचंद्रसूर्यदेवत्ययोरिडापिगल
 योनंख्योःसंहारकत्वात्त्राहोर्वदनमित्युच्यते तत्रहिजिह्वायेव्यादृत्यधारितेसति वायुर्निरुद्धोभवति सेयंखेचरीनाममुद्राहठयोगिनांप्रसिद्धा सोमंतत्रत्यंअमृतंपिबते निशिरात्रौज्ञानज्ञेयज्ञातुविभागाभाव
 लक्षणायांसत्यां निशासद्भावोवेतमेवेतुमाह यतःस्वर्मानुःरादुरुक्तरूपःअर्कंचाचंद्रं इडापिगलेप्रसतितन्मार्गनिरोधेनद्रष्टृदृश्यविभागंगिलतियःसर्मांपरमेश्वरोऽभितोरक्षतु अत्रयंथांतरवाक्यानिनांख्ययोगे
 इडायांपिगलायांचचरतश्चंद्रमास्करौ इडायांचंद्रमाज्ञेयःपिगलायांरविःस्तुतइति शिवयोगेअथतेषोडशाधारान्वयवक्ष्यामि विशेषतइत्युपक्रम्य नवमंघण्टिकाधारंजिह्वायंतत्रदापयेत् सुधाकलास्रवत्येषासातुस
 तृत्तिकारिणी यालंबिकाचालनदोहनाभ्यां दीर्घाकृतासाविपरीतमार्गात् यस्तालुमूलान्तरगर्भदेशेप्रवेशयेत्सोन्मनतांप्रयाति ईश्वरप्रोक्ते लंबिकोर्ध्वस्थितेगर्तंरसनांविपरीतगां संयोजयेत्पयत्नेनसुधाकूपेवि
 चक्षणः मुद्गेषाखेचरीप्रोक्ताभक्तानामनुरोधतः निरंतरकृताभ्यासास्पीयूषंप्रत्यहंपिबेत् तेननियहसिद्धिःस्यान्मृत्युमांतंकेसरीति इयमेवभूमध्यदृष्टिरित्याहदत्तात्रेयः अंतःकपालविवरोजिह्वांब्यादृत्यधार
 येत् भूमध्यदृष्टिरप्येषामुद्राभवतिखेचरीति ॥ १७३ ॥